

Főoldal>Az Ön jogai>Alapjogok>Vállalkozások és emberi jogok

Vállalkozások és emberi jogok

Dánia

1. Milyen jogi védelemben részesülök az Önök országában, ha üzleti tevékenységgel kapcsolatos emberi jogi jogsértés áldozatává válok? Ez a védelem magában foglal kártérítést?

Az emberi jogi jogsértések elleni jogi védelmet az emberi jogok európai egyezménye, az Európai Unió Alapjogi Chartája, valamint a Dán Királyság alkotmányos törvénye (*Danmarks Riges Grundlov*) rögzíti. Nincs különbségtétel az üzleti tevékenységgel kapcsolatos és a nem azzal kapcsolatos emberi jogi jogsértések között.

Az emberi jogok európai egyezménye

Az emberi jogok európai egyezményét az 1992. április 29-i 285. sz. törvény ültette át a dán jogba. A dán ítélkezési gyakorlat szerint a hatóságok a vagyoni és a nem vagyoni károk tekintetében kártérítés fizetésére kötelezhetők az emberi jogok európai egyezményének megsértése miatt. Ez a felelősség a dán ítélkezési gyakorlat szerint objektív, és a dán kártérítési jog általános elvei is érvényesülnek.

Az Európai Unió Alapjogi Chartája

Az uniós jog végrehajtása során minden dán hatóságnak tiszteletben kell tartania az Európai Unió Alapjogi Chartáját. A dán bíróságoknak ezenkívül biztosítaniuk kell az igazságszolgáltatáshoz való szükséges hozzáférést annak érdekében, hogy az uniós jog hatálya alá tartozó területeken hatékony jogvédelmet biztosítsanak. Ez magában foglalja az Európai Unió Alapjogi Chartáját is.

A Dán Királyság alkotmányos törvénye

A Dán Királyság alkotmányának VII. és VIII. fejezete számos szabadságot és emberi jogot tartalmaz. A személyes szabadságok közé tartozik a személyi szabadság (71. §), a magánlakás és a magánélet (72. §), a tulajdonjog (73. §), a vallásszabadság, valamint a megkülönböztetésmentességhez való jog (67. §, 68. § és 70. §) védelme. A politikai szabadságok a szólásszabadságra (77. §), az egyesülési szabadságra (78. §), és a gyülekezési szabadságra (79. §) vonatkoznak. Az alkotmány tartalmazza a kereskedelemhez való szabad és egyenlő hozzáféréshez való jogot (74. §), az állami segítségnyújtáshoz való jogot (75. §) és az ingyenes alapfokú oktatáshoz való jogot és az iskolaválasztás szabadságát (76. §).

Az alkotmány 73. §-a rögzíti a kisajátításért nyújtandó teljes kártalanításhoz való jog jogalapját; e kártalanítást a kisajátítás következtében elszenvedett pénzügyi veszteség esetén fizetik ki.

2. Léteznek a súlyos emberi jogi jogsértésekre vonatkozóan különös szabályok az Önök országában? Ezek a szabályok a környezetvédelmi bűncselekményekre vagy a súlyos munkaerő-kizsákmányolásra is vonatkoznak?

Nincsenek a súlyos emberi jogi jogsértésekre vonatkozó különös szabályok, sem nemzeti, sem nemzetközi vonatkozásban. Az arányosság elve azonban szerepet játszik az emberi jogi jogsértések értékelése során, a jogsértés súlyosságát is beleértve. Az emberi jogi jogsértések elleni jogi védelmet az emberi jogok európai egyezménye, az Európai Unió Alapjogi Chartája, valamint a Dán Királyság alkotmányos törvénye rögzíti.

3. Emberi jogi jogsértés áldozatává váltam egy európai transznacionális vállalat tevékenysége eredményeként az Európai Unióon kívül. Fordulhatok az Önök országának bíróságaihoz, ha nem vagyok uniós polgár vagy nem az EU-ban élek? Mik a feltételei annak, hogy jogaim megsértésére hivatkozhassek? Hol kaphatok további tájékoztatást?

Dániában lényegében minden magánszemély indíthat keresetet a nemzeti bíróságok előtt. Ez vonatkozik mind az uniós polgárokra, mind azokra, akik nem uniós polgárok. A bíróság előtti keresetindítással kapcsolatos útmutatásra vonatkozó további információkat a következő címen talál: <http://www.domstol.dk/>.

4. Ombudsmani intézmények, esélyegyenlőségi testületek vagy nemzeti emberi jogi intézmények támogatják-e az európai transznacionális vállalatok által az Európai Unióon kívül elkövetett emberi jogi jogsértések áldozatait? Vizsgálódhatnak-e ezek a testületek az ügyekben, ha nem vagyok uniós polgár vagy nem az EU-ban élek? Léteznek-e egyéb közszolgáltatások (mint a munkaügyi vagy környezetvédelmi felügyelőségek) az Önök országában, amelyek vizsgálhatják az ügyemet? Honnan tájékozódhatom a jogaimról?

A dániai nemzeti emberi jogi intézet, a dán Emberi Jogi Intézet (*Institut for Menneskerettigheder*) célja, hogy előmozdítsa és védje az emberi jogokat, többek között azáltal, hogy tanácsadást nyújt a dán országgyűlés (*Folketinget*), a dán kormány, más hatóságok és magánfél érdekelték részére az emberi jogokról és az emberi jogokkal kapcsolatos információk kezeléséről. A dán Emberi Jogi Intézet segítheti továbbá a hátrányos megkülönböztetés áldozatait abban, hogy a megkülönböztetéssel kapcsolatos fellebbezésük elbírálásra kerüljön, megfelelően figyelembe véve az áldozatok, egyesületek, szervezetek és más jogi személyek jogait.

A dán országgyűlési ombudsman lényegében csak a közigazgatással kapcsolatos panaszokkal foglalkozik.

Dániában különböző mechanizmusok vannak az üzleti tevékenységgel kapcsolatos emberi jogi jogsértésekre vonatkozó ügyek elbírálására, így a dán bíróságok, a munkaügyi bíróság (*arbejdsretten*), a Munkahelyi Balesetek és Foglalkozási Megbetegedések Nemzeti Tanácsa (*Arbejdsskadestryelsen*), az Egyenlő Bánásmód Testület (*Ligebehandlingsnævnet*), a Közvetési és Panaszkezelési Intézmény a Felelős Üzleti Magatartásért (*Mægglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd*) (MKI), és mások. A munkaerőpiacon olykor bizalmas jellegű békéltetésre kerül sor az emberi jogok szempontjából potenciálisan releváns ügyekben részes felek között.

5. Előírja-e az Önök országa az európai transznacionális vállalatok számára, hogy üzleti tevékenységükből eredő jogsértések esetére hozzanak létre panaszkezelési mechanizmust vagy közvetítői szolgálatot? Ezek a kötelezettségek alkalmazandók-e azokban az esetben is, amikor a jogsértések az Európai Unióon kívül történtek? Ki a felelős az Önök országában e tevékenységek nyomon követéséért? Állnak-e rendelkezésre nyilvános jelentések a rendszerek működésével kapcsolatban?

A dán jog nem írja elő az európai transznacionális vállalatok számára, hogy üzleti tevékenységükből eredő jogsértések esetére panaszkezelési mechanizmust vagy közvetítői szolgálatot hozzanak létre.

Dánia törvénnyel létrehozta a Közvetési és Panaszkezelési Intézményt a Felelős Üzleti Magatartásért (MKI), amely a közvetítés, a párbeszéd és a vitarendezés keretrendszerét kívánja kialakítani.

Az MKI Dánia nemzeti OECD kapcsolattartó pontja, és feladata többek között a dán társaságok által Dániában és külföldön – például a társaság üzleti kapcsolatainak keresztül – tanúsított esetleges felelőtlen magatartással kapcsolatos panaszok kezelése, valamint a károsult fél és a bepanaszolt fél közötti közvetítés felajánlása. Az MKI kezeli az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó irányelveinek megsértésére vonatkozó ügyekkel kapcsolatos panaszokat, és közvetítést ajánlhat fel az ilyen ügyekben, ideértve az emberi jogokkal, a munkavállalók jogaival, a nemzetközi környezetvédelmi előírásokkal és a korrupcióval kapcsolatos ügyeket is.

Az MKI éves jelentést tesz közzé a munkájáról, beleértve az általa kezelt panaszokat és közvetítési eljárásokat is. Amikor az MKI egy panasszal kapcsolatban eljár, nyilvános nyilatkozatokat is kiadhat, amelyekben kifogásolhatja például egy adott társaság magatartását.

Az MKI független intézmény, amely jogosult arra, hogy saját kezdeményezésére vizsgáljon ügyeket, azonban nem felügyeli a dán társaságok tevékenységeit.

6. Vannak-e meghatározott jogaim, ha olyan veszélyeztetett sértett vagyok, aki üzleti tevékenységgel kapcsolatos emberi jogi jogsértés miatt kívánja jogait érvényesíteni? Kaphatok-e költségmentességet, és ha igen, milyen feltételek mellett? Mely költségeket fedezi a költségmentesség? Kaphatok-e költségmentességet ugyanezen feltételek mellett, ha nem vagyok uniós polgár vagy nem az EU-ban élek?

Az üzleti tevékenységgel kapcsolatos emberi jogi jogsértések áldozatává váló személyek nem rendelkeznek meghatározott jogokkal (lásd az 1. kérdést).

Dániában két típusú államilag finanszírozott költségmentesség létezik: az ingyenes eljárás [*fri proces*] és az állami jogi segítségnyújtás [*offentlig retshjælp*]. A költségmentességnek nem feltétele a dán állampolgárság vagy az uniós polgárság.

Ingyenes eljárás

Amennyiben a kérelmező ingyenes eljárás iránti kérelmének helyt adnak, a kérelmező minden költségét az állam fogja fedezni. Ebből következik, hogy az ingyenes eljárás egyik feltétele, hogy a kérelmező jövedelme ne haladja meg az igazságszolgáltatásról szóló törvény (*retsplejeloven*) 325(3)–(5) §-ában meghatározott jövedelemhatárt, valamint, hogy a kérelmező ne rendelkezzen jogvédelmi biztosítással vagy az ügy költségeit fedező más biztosítással. A jövedelemhatárt évente emelik; lásd az igazságszolgáltatásról szóló törvény 328(2). §-át. Így 2019-ben egy egyedülálló kérelmező jövedelme nem haladhatja meg a 329 000 DKK-t; a párkapcsolatban élő kérelmezők teljes jövedelme nem haladhatja meg a 418 000 DKK-t.

Emellett további feltételt jelent lényegében az, hogy a kérelmezőnek észszerű oka kell legyen arra, hogy az ügyben el kíván járni; lásd az igazságszolgáltatásról szóló törvény 328(2). §-át.

Az igazságszolgáltatásról szóló törvény 327. §-a azonban felsorol több olyan különleges esetet, amikor nem feltétel, hogy a kérelmezőnek észszerű oka legyen az ügyben való eljárásra. Az ilyen esetekben az ingyenes eljárást biztosítani kell, amennyiben a kérelmező megfelel a 325. §-ban rögzített pénzügyi feltételeknek. Ez azonban nem feltétlenül jelenti azt, hogy a kérelmező keresetének helyt fognak adni; lásd a 327(4). §-t.

Állami jogi segítségnyújtás

A jogi segítségnyújtásnak három fokozata van; lásd az igazságszolgáltatásról szóló törvény 323. §-át, és az ügyvéd igénybevételeivel biztosított állami jogi segítségnyújtásról szóló 2019. december 1-jei 1503. sz. végrehajtási utasítást (*bekendtgørelse*). Mindenki jogosult a jogvita szempontjából fontos jogkérdésekkel, valamint az ügyben való eljárás gyakorlati és pénzügyi lehetőségeivel kapcsolatos nagyon alapvető (és ingyenes) szóbeli tanácsadásra (1. fokozat).

Azok a személyek, akik megfelelnek az ingyenes eljárás pénzügyi feltételeinek, bizonyos mértékű ingyenes jogi segítségnyújtásra is jogosultak tanácsadás és egyes írásbeli kérelmek – többek között az ingyenes eljárás iránti kérelem – elkészítése formájában (2. fokozat). Olyan jogvita esetén, ahol úgy tekintik, hogy esély van arra, hogy az ügyet ügyvéd általi további támogatással, közvetítés útján le lehessen zárni, az érintett személy jogosult bizonyos mértékű, ügyvéd által biztosított jogi segítségnyújtásra is (3. fokozat).

A 2. fokozatban az ügyvéd általi jogi segítségnyújtás díja 2019-ben 1040 DKK-t tett ki (héával együtt). Ennek az összegnek 75 %-át az állam fizeti, azonban a jogi segítségnyújtást kérelmező fizeti a fennmaradó részt. A 3. fokozatban az ügyvéd általi jogi segítségnyújtás díja 2390 DKK-t tesz ki (héával együtt). Az állam és a jogi segítségnyújtást kérelmező ezt fele-fele arányban fizeti. Ugyanakkor az állam fizeti az ingyenes eljárás iránti kérelemmel összefüggő jogi segítségnyújtás teljes díját.

Lényegében azonban nem kérhető állami támogatás a jogi segítségnyújtás 2. és 3. fokozatához, amennyiben kezdettől fogva egyértelmű, hogy az ügyet nem lehet az 1040 DKK, illetve 2390 DKK összeg keretei között rendezni. Ezenkívül a jogi segítségnyújtás 2. és 3. fokozatához nyújtott állami támogatás csak azon díjakra terjed ki, amelyeket nem fedez jogvédelmi biztosítás vagy bármely más biztosítás.

Utolsó frissítés: 28/12/2020

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.